

Nr 141

Kungl. Maj:ts proposition angående ett institut för social forskning; given Stockholms slott den 29 oktober 1971.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utbildningsärenden, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vars avlåtande till riksdagen föredraganden hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

CARL GUSTAF

SVEN MOBERG

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att institutet för arbetsmarknadsfrågor den 1 januari 1972 ombildas till ett institut för social forskning.

Till det nya institutet skall knytas den professur i socialpolitik som statsmakterna tidigare beslutat om.

**Utdrag av protokollet över utbildningsärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet på
Stockholms slott den 29 oktober 1971.**

Närvarande: Statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, HOLMQVIST, ASPLING, NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON.

Statsrådet Moberg anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ett institut för social forskning* och anför.

Vid min anmälan av anslaget till institutet för arbetsmarknadsfrågor m. m. för innevarande budgetår (prop. 1971: 36) föreslog jag bl. a. att en professur i socialpolitik skulle inrättas den 1 januari 1972 och beräknade sammanlagt 226 000 kr. för kostnader i anslutning till denna professur. Jag förordade samtidigt att dessa resurser för social forskning skulle samordnas med resurserna vid det år 1966 inrättade institutet för arbetsmarknadsfrågor (prop. 1966: 52, SU 1966: 107, rskr 1966: 251) och anmälde att frågan om organisationen av det sålunda vidgade institutet skyndsamt skulle prövas av en organisationskommitté. Denna skulle avsluta sitt arbete i så god tid att förslag rörande institutets organisation m. m. kunde underställas 1971 års riksdag.

Riksdagen bemyndigade Kungl. Maj:t att inrätta den nämnda professuren och anvisade medel för därmed förenade kostnader under anslaget till institutet för arbetsmarknadsfrågor m. m. (UbU 1971: 11, rskr 1971: 136). Kungl. Maj:t har sedermera föreskrivit att en professur i socialpolitik skall inrättas den 1 januari 1972.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 2 april 1971 tillkallade jag den 12 maj 1971 en organisationskommitté (U 1971: 2)¹ med uppgift att inom utbildningsdepartementet utarbeta mål och riktlinjer för verksamheten vid ett institut för social forskning i överensstämmelse med vad jag anfört i prop. 1971: 36. Kommittén har den 5 oktober 1971 lagt fram betänkandet (Ds U 1971: 4) Mål och riktlinjer för verksamheten vid ett institut för social forskning. Betänkandet remissbehandlas f. n.

Jag ämnar — sedan jag tagit del av remissyttrandena — föreslå Kungl. Maj:t att lägga fram förslag till 1972 års riksdag om institutets verksamhet fr. o. m. budgetåret 1972/73 och om dess resurser för nämnda budgetår. Jag tar emellertid nu upp de frågor där ställningstaganden är oundgängligen nödvändiga för att institutet skall kunna börja sin verksamhet den 1 januari 1972. För överblickens och sammanhangets skull berör jag härvid även vissa frågor i vilka det ankommer på Kungl. Maj:t att besluta.

I enlighet med vad jag anförde i prop. 1971: 36 förordar jag sålunda att institutet för arbetsmarknadsfrågor den 1 januari 1972 ombildas till ett institut för social forskning. Med social forskning avser jag forskning inom dels arbetsmarknadsområdet, dels det socialpolitiska området, dock inte forskning rörande egentlig hälso- och sjukvård. Det nya institutet bör benämnas institutet för social forskning.

Institutet bör som jag berörde i prop. 1971: 36 (s. 36) bedriva mål- inriktad forskning rörande sociala frågor och arbetsmarknadsfrågor. Det är naturligt att insatserna koncentreras på forskning som är inriktad på praktiska tillämpningar. Till frågan om en närmare inriktning av

¹ Byråchefen Curt Canarp, fil. dr. Rudolf Meidner, departementsrådet Manfred Ribbing (ordförande) samt medicinalrådet Gunnar Wennström.

institutets verksamhet avser jag att återkomma i samband med att jag tar upp frågan om anslag till institutet för budgetåret 1972/73.

Institutet för arbetsmarknadsfrågor har som en väsentlig uppgift haft att samordna forskningsverksamheten rörande arbetsmarknadsfrågor. I prop. 1971: 36 (s. 35) framhöll jag att vissa samordningsuppgifter borde knytas också till professuren i socialpolitik och erinrade i sammanhanget om den verksamhet som bedrivs inom samarbetskommittén för social forskning. En viktig första uppgift för det nya institutet i denna del av dess arbete blir att skaffa sig en överblick över den sociala forskning som bedrivs vid olika institutioner och inrättningar i landet. Genom institutets verksamhet bör sedan erfarenheter från forsknings- och utvecklingsarbete inom det sociala området kunna samlas, systematiseras och utvärderas för att tillgodogöras i tillämpning, vetenskaplig metodutveckling och utbildning.

Medverkan av institutet i utbildning bör vara en väsentlig väg att föra ut rön och erfarenheter från den sociala forskningen. Jag anser det angeläget att institutet och dess tjänstemän medverkar i planering och genomförande av sådan utbildning vid universitet och högskolor m. m. som berör institutets område. Det bör vara möjligt för myndigheter och organisationer, som anordnar utbildning, att av institutet få hjälp med kurser, seminarier etc. Jag vill i sammanhanget betona vikten av kontakt mellan institutet och socialhögskolorna. Innehavarna av lärartjänster vid institutet bör vara skyldiga att undervisa, handleda och examinera i forskarutbildning inom universitetsorganisationen.

I fråga om inrättande av det föreslagna institutet och beträffande dess uppgifter under det inledande skedet har jag samrått med cheferna för social- och inrikesdepartementen.

Det nya institutet bör enligt min uppfattning — liksom f. n. institutet för arbetsmarknadsfrågor -- stå under universitetskanslersämbetets inseende och under ledning av en särskild styrelse. I denna bör företrädare för arbetsmarknadens parter och för berörda myndigheter m. fl. inom den offentliga sektorn ha det dominerande inflytandet. Det ankommer på Kungl. Maj:t att besluta om styrelsens sammansättning.

Beträffande de vid institutet för arbetsmarknadsfrågor befintliga tjänsterna och resurserna föreslår jag i detta sammanhang inga förändringar. Till organisationskommitténs förslag om omvandling av tjänsten som förståndare vid institutet till en professur avser jag att återkomma i samband med att jag tar upp frågan om anslag till det nya institutet för budgetåret 1972/73. De medel som i riksstaten för innevarande budgetår anvisats till institutet för arbetsmarknadsfrågor och inte tagits i anspråk vid kalenderårsskiftet bör tas i anspråk för verksamheten vid det nya institutet.

Jag erinrar om att jag i prop. 1971: 36 (s. 37) anmälde min avsikt att föreslå Kungl. Maj:t att innehavaren av professuren i socialpolitik skall

vara ledamot av samhällsvetenskapliga fakulteten vid universitetet i Stockholm och av nämnden för socionomutbildning samt vidare om att utbildningsutskottet i sammanhanget (UbU 1971: 11 s. 9) uttalade att innehavaren av denna tjänst borde äga rätt att delta i sammanträden med lärarrådet vid socialhögskolan i Stockholm.

Jag har i det föregående berört frågan om tjänstgöringsskyldighet inom universitetsorganisationen för innehavarna av lärartjänster vid institutet. Jag avser att i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att uppdra åt universitetskanslersämbetet att besluta om denna tjänstgöringsskyldighet.

Under åberopande av vad jag anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

- 1) besluta att ett institut för social forskning inrättas den 1 januari 1972 genom ombildning av institutet för arbetsmarknadsfrågor,
- 2) besluta att det förslagsanslag av 830 000 kr. som för budgetåret 1971/72 under åttonde huvudtiteln anvisats till *Institutet för arbetsmarknadsfrågor m. m.* får disponeras för institutet för social forskning.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten

